

INFOFICHE WERK EN MANTELZORG

Mensen worden steeds ouder en moeten langer blijven werken. Hierdoor moet een groeiende groep mantelzorgers een job combineren met het zorgen voor een naaste. Door de combinatie werk-mantelzorg is de druk op de mantelzorgers vaak hoger, ook is er minder tijd voor het eigen gezin en de persoonlijke interesses. Dat kan voor bijkomende onzekerheden en stress zorgen. Deze combinatie vormt een grote uitdaging, die in de toekomst waarschijnlijk nog verder zal toenemen.

Deze infofiche bevat enkele basistips alsook inspiratie voor werkende mantelzorgers en werkgevers, gezien ook werkgevers hierin een belangrijke rol spelen.

MANTELZORGVRIENDELIJK PERSONEELSBELEID

Om tot een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid op de werkvloer te komen, is er nood aan open communicatie tussen werknemer(s) en werkgever(s), visievorming en bespreekbaarheid. Hiervoor moet een dialoog opgestart worden tussen de verschillende partijen.

Er bestaan heel wat maatregelen en wettelijke kaders die gebruikt kunnen worden om de combinatie tussen werk en mantelzorg haalbaar te houden op langere termijn. Hieronder worden een aantal mogelijkheden opgesomd. Deze elementen kunnen als basis dienen om in gesprek te gaan.

Maatwerkmaatregelen

Bij het introduceren van maatregelen op maat van de individuele noden van de werkende mantelzorger(s), is een goede afbakening van het takenpakket essentieel. Onderstaande maatregelen dienen uiteraard afgestemd te worden in samenspraak met de werkgever, gezien iedere werksituatie verschilt en dus andere maatregelen vereist.

Flexibiliteit in werkplanning en werkuren

- Glijdende werkuren
- Eenvoudig verlofaanvraagstelsel
- Flexibel verlof (bv. per uur)
- Samen opstellen van het uurrooster of zelfroostering (werknemer bepaalt zelf)
- Roterende diensten, doorschuifstelsel of omscholing
- Jobsharing en flexibiliteit met taken
- Functiecontracten introduceren
- Werkplaatsregelingen: thuiswerk, satellietkantoor,...
- Individuele regelruimte voor medewerkers vergroten
- Meer werken in minder dagen

Minder werken

- Deeltijds werken
- Openheid en flexibiliteit omtrent verloven
- Verlof zonder wedde

- Extra (betaald) mantelzorgverlof/sociaal fonds voor financiële ondersteuning bekijken
- Collega's kunnen soms verlof afstaan
- Mantelzorguren opschrijven: zorgtaken onder werktijd opnemen

Let op: Het verminderen van het werkvolume kan ook negatieve gevolgen hebben: beperkt vervangingsinkomen, impact op de loopbaan,...

Praktische ondersteuning voorzien door de werkgever

- Kinderopvang, klusdiensten, spreekuur met vertrouwenspersoon,...
- Breed informeren van de medewerkers: mogelijkheden van wettelijke kaders (cf. infra), workshops en cursussen
- Zorgverzekering opnemen in het pakket extralegale voordelen
- Mantelzorgers gebruik laten maken van communicatie- of vervoersmiddelen van het bedrijf
- Scenario opstellen voor acute noodsituaties
- Bereikbaar mogen zijn tijdens de kantooruren
- Netwerkmomenten en lotgenotencontact
- Loopbaanbegeleiding

Wettelijke kaders

Let op: Er zijn verschillen tussen de overheidssector, privésector en de sector van zelfstandigen: werkregime, aantal dienstjaren, statuut,...

Thematisch verlof (korter, maar hogere uitkering dan tijdskrediet/loopbaanonderbreking)

- Een periode het werk geheel of gedeeltelijk neerleggen zonder een eind te maken aan de arbeidsovereenkomst: dit is een recht voor werknemers
- Geldt voor zelfstandigen (enkel verlof voor medische bijstand), overheid en privé
- Uitkering van RVA mogelijk (bij 50+: hogere uitkeringen mogelijk)
- Invloed op pensioen (zoals bij alle wettelijke verlofstelsels), vakantiedagen en eindejaarspremie
- Soorten verlof:
 - Ouderschapsverlof
 - Verlof voor medische bijstand
 - Miniverlof voor medische bijstand (kind, 1 week + optie 1 week)
 - Palliatief verlof
 - Mantelzorgverlof

Tijdskrediet (privésector)

- Einde loopbaanstelsel/landingsbaan
- Zonder motief (= gunst van de werkgever)
- Met motief (is een recht, maar kan met uitstel zijn op vraag van de werkgever)
 - Zorg voor een kind jonger dan 8 jaar
 - Zorg voor een zwaar ziek, minderjarig kind
 - Zorg voor een gehandicapt (inwonend) kind (< 21 jaar)
 - Zorg of bijstand aan een zwaar ziek gezins- of familielid
 - Palliatieve zorg

Loopbaanonderbreking (overheidssector)

Mantelzorgverlof:

- Een periode het werk geheel of gedeeltelijk neerleggen zonder een eind te maken aan de arbeidsovereenkomst: dit is een recht voor tewerkgestelde werknemers en ambtenaren
- Niet voor werklozen, zelfstandigen en gepensioneerden.
- Enkel als zorgvrager thuis verblijft (niet in een woonzorgcentrum of langer dan 90 dagen in een andere voorziening)
- Recht op RVA-uitkering (gelijk aan uitkering voor verlof voor medische bijstand)
- Zorgvrager moet voldoen aan de medische voorwaarden (vb. FOD-attest van 12 punten of recht op zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden)
- Aan te vragen bij de RVA
 - enkel met een erkenning met sociaal voordeel
 - een erkenning met sociaal voordeel kan worden aangevraagd via het ziekenfonds van de mantelzorgverlener. Dit is niet hetzelfde als het mantelzorgstatuut en is enkel nuttig als het mantelzorgverlof effectief zal aangevraagd worden.

Vrijstelling werkloosheid

- Volledig werkloze mantelzorgers kunnen onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld worden van de verplichting om beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt.
- Aan te vragen bij de RVA via het formulier C90

Andere verloven:

- Vakantiedagen (+ anciënniteitsdagen en ADV)
- Omstandigheidsverlof ('klein verlet'): familiale gebeurtenissen
- Verlof om dwingende redenen
- Pleegzorgverlof

Extra verloven in de overheidssector

- Uitzonderlijk verlof voor de begeleiding van bepaalde personen
- Uitzonderlijk verlof wegens overmacht
- Verminderde prestaties wegens persoonlijke aangelegenheden
- Afwezigheid van lange duur wegens persoonlijke aangelegenheden
- Vierdagenweek (met of zonder premie)
- Verlof zonder wedde

Zelfstandigen:

- Recht op uitkering voor 12 maand (over hele loopbaan)
- Mogelijkheid tot vrijstelling van sociale bijdragen met behoud rechten

Voor al je vragen rond de wettelijke kaders en verlofstelsels kan je steeds terecht bij de **Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)**:

- Bij de RVA kan je informatie krijgen rond verlof voor erkende mantelzorgers, uitkeringen, reglementeringen, vrijstellingen,...

 Stationsplein 55 bus 4, 8800 Roeselare

 Elke werkdag van 8.30 u. tot 12 u., op maandag van 13.30 u. tot 16 u. en op dinsdag van 13.30 u. tot 16.30 u.

 02 515 44 44

 www.rva.be/nl/kantoren/rva-kantoor-roeselare

Meer algemene info: www.rva.be/nl/burgers/loopbaanonderbreking-tijdskrediet-en-thematische-verloven

BIJKOMENDE INFORMATIE

Boek: 'Werken, zorgen, leven'

De combinatie van werk en mantelzorg biedt heel wat uitdagingen, zowel voor werknemers als werkgevers. De organisaties Ons Zorgnetwerk en 'Howest ontwikkelden een boek 'Werken, zorgen, leven' met tips en tricks over dit thema.

 www.mantelzorgvriendelijkondernemen.be

Eenvoudiger uitgelegd

Een eenvoudige oplijsting van alle bovenstaande info:

 www.mantelzorgers.be/Pages/Mantelzorg%20en%20werk.aspx